

Hallituksen esitys valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Kunta- ja alueministeri
Anna-Kaisa Ikonen

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Valtion aluehallintouudistus kattaa

4 600 työntekijää

27 virastoa

9 hallinnonalan tehtäviä

330 milj. e virastojen
nettomäärärahoja
vuonna 2024

Mitä virastoja uudistus koskee?

- Uuteen valtakunnalliseen **Lupa- ja valvontavirastoon** kootaan pääsääntöisesti kaikki aluehallintovirastojen ja kaikki Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (VALVIRA) tehtävät sekä ELY-keskusten Y-vastuualueen tarkoituksenmukaiset tehtävät.
- Uusiin alueellisiin **elinvoimakeskuksiin** kootaan nykyisten ELY-keskusten tehtävät, jotka eivät siirry uudistuksen myötä muiden virastojen hoidettavaksi. Elinvoimakeskuksia perustetaan kymmenen.
- Ahvenanmaan valtionvirasto jatkaa toimintaansa Ahvenanmaan maakunnassa.
- Muutoksen on määrä tulla voimaan 1.1.2026

Mitä uudistuksella saavutetaan?

- Useiden eri viranomaisten sijasta jatkossa yksi, valtakunnallinen Lupa- ja valvontavirasto hoitaa valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä. Elinvoimakeskukset toimivat entistä vahvemmin alueilla kehittäjänä ja rahoittajana. Muutos selkiyttää virastorakennetta ja tehtävänjakoa.
- Uudistuksen tavoitteena on sujuvoittaa kansalaisten ja elinkeinojen lupapalveluita ja valvontaa. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen, ympäristönsuojelun, elinkeinojen ja työelämän turvallisuuden valvonta ja ohjaus on tehokkaampaa ja yhdenvertaisempaa.

Mitä uudistuksella saavutetaan?

- Käsittelyajat lyhenevät, päätöksiä ja ratkaisuja voi ennakoida paremmin ratkaisukäytäntöjen yhtenäistyessä. Pullonkaulat poistuvat, kun tehtäviä voi ohjata valtakunnallisesta työjonosta asiantuntijoille alueesta riippumatta.
- Keskittäminen kokoaa myös eri virastojen osaamisen yhteen paikkaan.
- Valtionhallinnon rakenteellisen uudistuksen pidemmän aikavälin tavoitteena on tuottaa palveluja aiempaa yhdenvertaisemmin, tehokkaammin, laadukkaammin ja saavutettavammin.

Kohti yhtenäisempää luvitusta, esimerkkinä ympäristöluvitus

- Jatkossa yksi viranomainen, Lupa- ja valvontavirasto, olisi vastuussa ympäristötoimialan asioiden, kuten ympäristölupien, käsittelystä ja valvonnasta verrattuna nykytilaan, jossa toimivalta on jakautunut neljälle aluehallintovirastolle ja 13:sta ELY-keskukselle.
- Ympäristöluvitukseen liittyvien toimintojen kokoamisen myötä viranomaisten välisen koordinaation ja viranomaisten välinen lausuntojen tarve vähenee ja prosessien kehittäminen helpottuu. Yritykset löytävät lupapalvelut helpommin ja yhden toimivaltaisen viranomaisen tuottamana.
- Lupa- ja valvontavirasto myös toimisi jatkossa useissa asioissa luvituksen yhteyspisteenä ja mahdollistaisi sen, että toiminnanharjoittaja voisi asioida vain yhden valtion lupaviranomaisen kanssa.
- Hallitusohjelman mukainen virasto- ja samanaikaisesti käynnissä oleva yhden luukun lainsäädäntöuudistus mahdollistavat siirtymisen kohti aikaisempaa yhtenäisempää lupamenettelyä.

Uudistuksen periaatteita

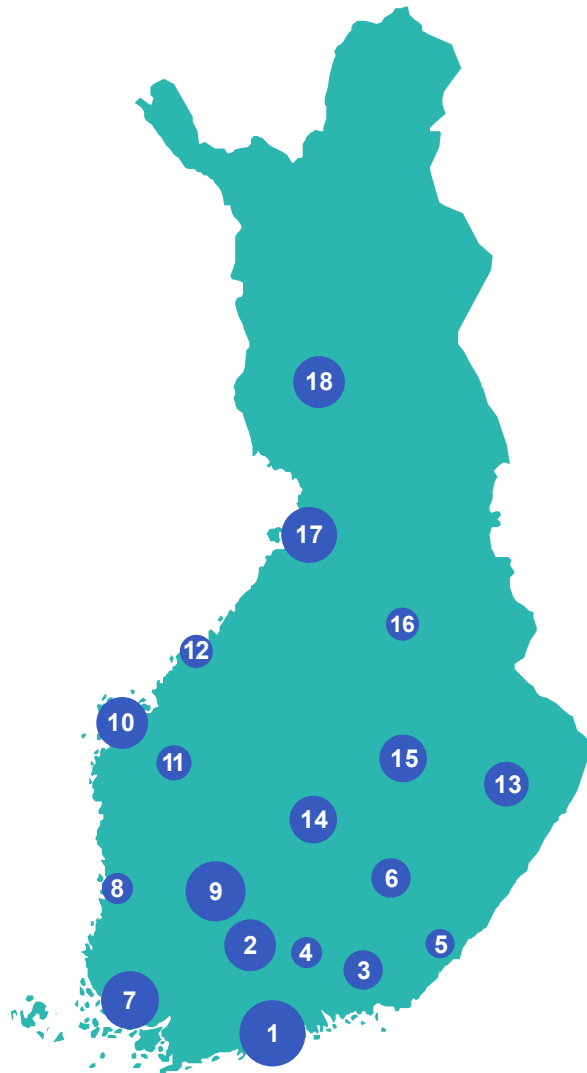
- Virastojen monialaisuus: Virastot kattavat useita eri toimialoja ja tehtäviä. Laaja asiakaskunta hyötyy virastojen monialaisuudesta ja henkilöstön monipuolisesta osaamisesta. Virastojen monialaisuus mahdollistaa laajan yhteistyön eri viranomaisien, kuntien, hyvinvointialueiden ja elinkeinoelämän kanssa.
- Alueellinen läsnäolo: uudistuksessa hyödynnetään virastojen nykyistä toimipaikkaverkostoa sekä huomioidaan alueellinen läsnäolo ja toimintakyvyn turvaaminen muuttuvassa toimintaympäristössä.
- Valtion ja kuntien, maakuntien tai hyvinvointialueiden välistä tehtäväjakoa ei muuteta

Uudistuksen periaatteita

- Uudistuksessa turvataan kielelliset oikeudet ja virastojen palvelujen saatavuus eri puolilla Suomea.
- Muutoksessa turvataan virastojen häiriötön käynnistyminen ja toiminta.
- Varautumisvastuut toteutetaan aukottomasti kirjaamalla säädöksiin alueellisesta viranomaisyhteistyöstä ja yhteistoiminnasta.
- Uudistukselle ei ole asetettu säästötavoitetta.

Lupa- ja valvontaviraston toimipaikat

1. Helsinki (533 hlö)	10. Vaasa (154 hlö)
2. Hämeenlinna (127 hlö)	11. Seinäjoki (45 hlö)
3. Kouvola (65 hlö)	12. Kokkola (30 hlö)
4. Lahti (25 hlö)	13. Joensuu (81 hlö)
5. Lappeenranta (23 hlö)	14. Jyväskylä (98 hlö)
6. Mikkeli (66 hlö)	15. Kuopio (99 hlö)
7. Turku (199 hlö)	16. Kajaani (28 hlö)
8. Pori (24 hlö)	17. Oulu (184 hlö)
9. Tampere,
päätoimipaikka (209 hlö)	18. Rovaniemi (141 hlö)

Elinvoimakeskusten toimipaikat

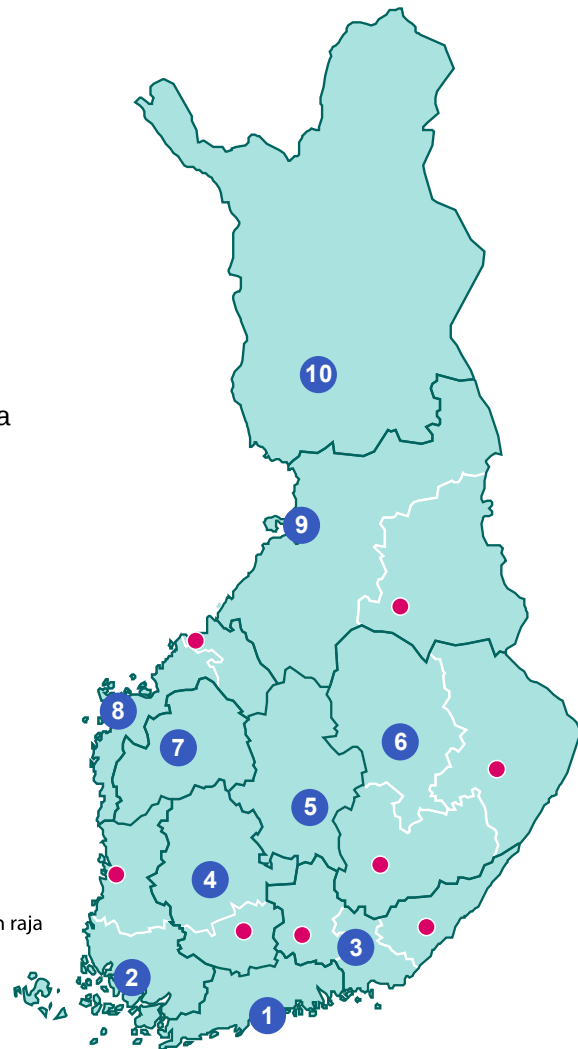
- 1. Uudenmaan elinvoimakeskus**
Uusimaa, päätoimipaikka Helsingissä
- 2. Lounais-Suomen elinvoimakeskus**
Varsinais-Suomi, Satakunta ja Ahvenanmaa, päätoimipaikka Turussa ja toimipaikka Porissa
- 3. Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus**
Etelä-Karjala, Kymenlaakso ja Päijät-Häme, päätoimipaikka Kouvolassa toimipaikka Lappeenrannassa ja Lahdessa
- 4. Sisä-Suomen elinvoimakeskus**
Pirkanmaa ja Kanta-Häme, päätoimipaikka Tampereella ja toimipaikka Hämeenlinnassa
- 5. Keski-Suomen elinvoimakeskus**
Keski-Suomi, päätoimipaikka Jyväskylässä
- 6. Itä-Suomen elinvoimakeskus**
Etelä-Savo, Pohjois-Savo ja Pohjois-Karjala, päätoimipaikka Kuopiossa, toimipaikat Mikkelissä ja Joensuussa

- 7. Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus**
Etelä-Pohjanmaa, päätoimipaikka Seinäjoella
- 8. Pohjanmaan elinvoimakeskus**
Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa, päätoimipaikka Vaasassa ja toimipaikka Kokkolassa
- 9. Pohjois-Suomen elinvoimakeskus**
Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu, päätoimipaikka Oulussa ja toimipaikka Kajaanissa
- 10. Lapin elinvoimakeskus**
Lappi, päätoimipaikka Rovaniemellä

Lisäksi Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus, lyhenne KEHA-keskus

- Toimialueena koko Suomi

- Elinvoimakeskusalueen raja
- Päätoimipaikka
- Toimipaikka

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

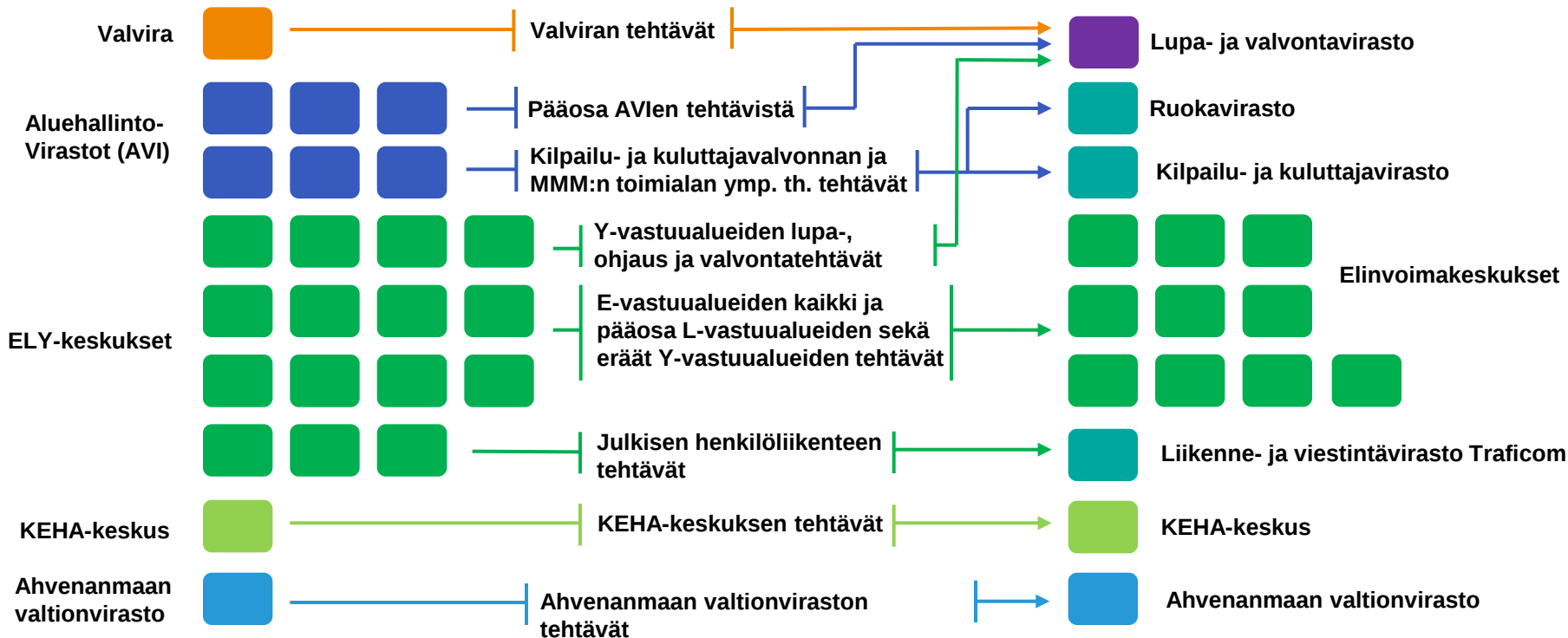
HE valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Finanssineuvos Janne Öberg, lainsäädäntöhankkeen
valmisteluryhmän puheenjohtaja

Valtion aluehallintouudistus ja tehtäväsiirrot

Nykytila: tehtävät organisoitu 24 virastoon: Valvira, 6 aluehallintovirastoa, 15 ELY-keskusta, KEHA-keskus sekä Ahvenanmaan valtionvirasto

Tavoitetila: tehtävät organisoitu 16 virastoon: LVV, 10 elinvoimakeskusta, KEHA-keskus, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Ruokavirasto, Liikenne- ja viestintävirasto ja Ahvenanmaan valtionvirasto

Uudistusta täydentävät

- Uudistuksen yhteydessä tehdään lisäksi pienempiä tehtäväsiirtoja:
 - Aluehallintovirastojen metsäpalojen tähystyksen hallinnointi- ja ohjaustehtävät siirrettäisiin sisäministeriöön.
 - Aluehallintovirastojen kilpailu- ja kuluttajahallinnon tehtävät siirrettäisiin Kilpailu- ja kuluttajavirastoon.
 - Aluehallintovirastojen eläinten terveyttä ja hyvinvointia ja elintarvikkeita koskevat tehtävät siirrettäisiin Ruokavirastoon.
 - ELY-keskusten julkisen henkilöliikenteen tehtävät siirrettäisiin Liikenne- ja viestintävirastoon.

Lupa- ja valvontaviraston asema ja toiminta-ajatus

- Valtiolla on erikseen säädettyjä lupa-, valvonta-, rekisteröinti-, toimeenpano-, ohjaustehtäviä sekä yleisen edun valvontaa varten Lupa- ja valvontavirasto.
- Virasto on valtakunnallinen ja monialainen valtion keskushallinnon viranomainen, joka turvaa alueilla vuorovaikutuksessa toimien perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista.
- Viraston toiminta perustuu valtakunnallisten tehtäväkokonaisuuksien ja prosessien hoitamiseen.
- Viraston toiminta-ajatuksena on toimia asiakaslähtöisesti, poikkihallinnollisesti ja moniammatillista asiantuntemusta hyödyntäen.
- Virasto kuuluu valtiovarainministeriön hallinnonalaan.

Lupa- ja valvontaviraston toimialat

Virastolla on viisi toimialaa:

1. Sosiaali- ja terveystoimiala
2. Ympäristötoimiala
3. Työsuojelutoimiala
4. Varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin toimiala
5. Pelastustoimen ja varautumisen toimiala

Toimialat muodostavat osastojaon.

Elinvoimakeskusten asema ja toiminta-ajatus

- Elinvoimakeskukset ovat työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan kuuluvia monialaisia valtion aluehallinnon viranomaisia.
- Elinvoimakeskukset edistävät alueiden elinvoimaa hoitamalla niille säädettyjä kehittämis-, rahoitus- ja toimeenpanotehtäviä.
- Elinvoimakeskukset toimivat asiakaslähtöisesti, digitalisaatiota hyödyntäen ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.
- Elinvoimakeskusten toimintaa ohjaavat omilla toimialoillaan opetus- ja kulttuuriministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö ja ympäristöministeriö.

Elinvoimakeskusten asema ja toiminta-ajatus

- Elinvoimakeskusten toiminnan lähtökohtana on alueellisuus. Perustellusta syystä ne voivat hoitaa tehtäviä laajemmalla alueella:
 - palvelujen saatavuuden parantaminen ja asiakkaiden yhdenmukainen kohtelu
 - voimavarojen käytön tehostaminen, kielellisten oikeuksien edistäminen
 - erityisasiantuntemuksen saatavuus,
 - tehtävän alueellinen luonne tai turvallisuuden kannalta kriittisten toimintojen ylläpito.
 - Uusiin keskittämISRatkaisuihin suhtaudutaan pidättyväisesti.
- Noin kolmasosa tehtävistä on keskitetty.
- Elinvoimakeskuksissa olisi niiden tehtävistä ja koosta riippuen vähintään kolme osastoa, jotka hoitavat 1) elinkeinojen ja osaamisen, 2) liikenteen ja 3) maaseutupalvelujen tehtäviä sekä ympäristötehtäviä.

Kiitos

www.vm.fi/aluehallintouudistus

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET